

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษากฎหมายไทยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับระบบการตรวจสอบและการออกใบรับรองสินค้าอาหารนำเข้าและส่งออก ศึกษาขอบเขตการตรวจสอบและการออกใบรับรองสินค้าอาหารนำเข้าและส่งออกของประเทศไทย ศึกษาข้อตกลงการค้าร่วม และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการตรวจสอบและการออกใบรับรองสินค้าอาหารนำเข้าและส่งออก ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักการของ CCFICS ในการตรวจสอบและการออกใบรับรองสินค้าอาหารนำเข้าและส่งออกตามมาตรฐานความปลอดภัยอาหารไทยและมาตรฐานความปลอดภัยอาหารของประเทศคู่ค้าหลัก โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิที่มาจากทบทวนวรรณกรรม และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบและการออกใบรับรองสินค้าอาหารนำเข้าและส่งออกของประเทศไทยให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล โดยมีขอบเขตการศึกษาใน 3 กลุ่มประเทศคู่ค้าหลัก ได้แก่ กลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ ความตกลงการยอมรับร่วมอาเซียน กฎหมายการปรับปรุงความปลอดภัยด้านอาหารให้ทันสมัยของสหรัฐอเมริกา และสมุดปกขาวความปลอดภัยอาหารสหภาพยุโรป

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงและกฎระเบียบใหม่ของข้อตกลงการค้าร่วมและกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบตรวจสอบและการออกใบรับรองสินค้าอาหารนำเข้าและส่งออก ของประเทศคู่ค้า ได้แก่ กรอบความตกลงยอมรับร่วมอาเซียน กรอบด้านความปลอดภัยด้านอาหารให้ทันสมัยของสหรัฐอเมริกา (Food Safety Modernization Act: FSMA) และการควบคุมและตรวจสอบสินค้าเกษตรและอาหารในสหภาพยุโรป ส่งผลให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนกฎระเบียบเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเมื่อเปรียบเทียบกับระบบ CCFICS กับประเทศต้นแบบ คือสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีระบบการรับรองสินค้า มีระบบ CCFICS ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ทราบถึงปัญหาระบบตรวจสอบรับรองของประเทศไทย 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็นด้านความสามารถการบังคับใช้กฎหมาย 2) ประเด็นด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบการตรวจสอบและรับรอง 3) ประเด็นการมีขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และมีการใช้เอกสารที่ซ้ำซ้อน 4) ประเด็นด้านการขาดกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายและการบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ 5) ประเด็นด้านปัญหาเชิงสถาบัน 6) ประเด็นด้านความไม่เพียงพอของทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับระบบตรวจสอบและรับรองอาหาร 7) ขาดการเข้าถึงข้อมูลสำหรับระบบตรวจสอบและรับรองอาหารที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงการค้าร่วมและกฎหมายระหว่างประเทศ

แนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบและการออกใบรับรองสินค้าอาหารของประเทศไทยให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล โดยแบ่งเป็นระยะสั้น ได้แก่ 1) ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนการจัดทำมาตรฐานผลผลิตขั้นสุดท้ายมาเป็นการจัดการคุณภาพการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ 2) เตรียมความพร้อมในเรื่องโครงสร้างของกฎหมายของการดำเนินธุรกิจทางการค้าอิเล็กทรอนิกส์ 3) กำหนดพันธกิจร่วมของหน่วยงานหน่วยงาน และ 4) ส่งเสริมให้ความรู้และความเข้าใจโดยการจัดฝึกอบรมหรือสัมมนาให้แก่ผู้ประกอบการและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการส่งออกอย่างต่อเนื่อง และระยะยาว ได้แก่ 1) จัดทำทบทวนแนวทางปฏิบัติที่ดีตามสากลในด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดทำฐานข้อมูลด้านความเสี่ยงของอาหารสำหรับทุก

ประเทศ 2) ขยายความสามารถในการตรวจสอบและรับรองของประเทศ และ 3) ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเตือนด้านความปลอดภัยในอาหารของประเทศไทย

คำสำคัญ: ระบบตรวจสอบรับรองอาหาร, ระบบการตรวจสอบและควบคุมความปลอดภัยอาหารตามมาตรฐานระบบการตรวจสอบและออกใบรับรองด้านอาหารสำหรับการนำเข้าและส่งออก, กรอบความตกลงการยอมรับร่วมอาเซียน, กฎหมายการปรับปรุงความปลอดภัยด้านอาหารให้ทันสมัยของสหรัฐอเมริกา, สมุดปกขาวความปลอดภัยอาหารสหภาพยุโรป

ABSTRACT

The purposes of the study were to studying Thai laws concern about inspection and certification of food product for import and export. To study the inspection and certification system of Thai food import and export product. To study the trade agreement and international law relating to the inspection and certification system of food product import and export. To study applying of the CCFICS system for inspection and certificate of imported and exported food product on Thai food standard and international standard. Data was analyzed using primary data and secondary data from literature review and interview those of involved and expert. To analyze and develop inspection and certification system for import and export Thai food under international standard. This paper focus on 3 trading partner are Asian country, United State and Europe Union. There are specific regulation are Mutual Recognition Arrangement: MRA, Food Safety Modernization Act: FSMA and EU White Paper on Food Safety.

The finding indicated that the changing of regulation for import and export of 3 trading partner result to Thailand have to change regulation and comply with international standard. This paper make a comparison CCFICS system between model countries is Republic of Ireland which is a country of high quality of product certificate system and the best of CCFICS system with Thailand. These information show that Thailand have problems of the certificate system 7 issue. Including 1) Issue of law enforcement capability. 2) Issue of policy and strategy relate to auditing and certification systems. 3) Issue of redundant work procedures between government agencies and using duplicate documents. 4) Issues regarding the lack of mechanisms to drive policy and integration of government agencies. 5) Institutional issues 6) Inadequacy of resources related to food inspection and certification systems and 7) Lack of access to information for food inspection and certification systems related to joint trade agreements and international law.

Contribution of this paper is guidelines for the development of inspection and certification systems for Thai food products to meet international standards. These guidelines for short-term, including 1) There should be a policy to encourage entrepreneurs to change the production of final production standards into the quality management of production from upstream to downstream. 2) Prepare for the legal structure of electronic business operations. 3) Establish commitments. Co-operation of the agency and 4) Promote knowledge by arranging training or seminars for entrepreneurs and personnel related to continuous export control. These guidelines for long-term, including 1) Conduct a review of international best practices in risk analysis and establish a database of food risks for all countries. 2) Expand the ability to inspect and certify the

country and 3) should have data links between agencies related to food safety warnings of Thailand.

Keyword: Inspection and certification system, Codex Committee on Food Import and Export Inspection and Certification Systems (CCFICS), The ASEAN Framework Agreement on Services (ASIAN AFAS) , The Food Safety Modernization Act (FSMA), The European White Paper on Food Safety